

KULTURA IBEROAMERYKAŃSKA W ŚWIECIE

■ **14 stycznia br.** chilijski architekt Alejandro Aravena (ur. w 1967 roku) otrzymał Nagrodę Pritzкера – najcenniejszy laur w świecie architektury. Tom Pritzker – pełniący funkcję prezesa Fundacji Hyatta – tak uzasadniał tegoroczną nominację dla pierwszego z Chile laureata: „Jury wybrało architekta, który pogłębia naszą wiedzę o tym, czym naprawdę jest wielki design. Alejandro Aravena zapoczątkował praktykę współpracy, której efektem są mocne dzieła architektury podejmujące główne wyzwania, jakie niesie ze sobą wiek XXI...”.

Aravena urodził się w Santiago de Chile. Od 1994 roku ma własną pracownię. Jego najważniejszym przedsięwzięciem jest prowadzenie od 15 lat organizacji Elemental łączącej cechy pracowni architektonicznej i stowarzyszenia działającego na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych w miejscach, gdzie trudno o tanie domy. Członkowie zespołu nazywają sami siebie *do tank* w odróżnieniu od *think tanków*, które zajmują się myśleniem, jako że Elemental to przede wszystkim działanie. Aravena nigdy nie zajmował się projektowaniem obiektów komercyjnych. Zanim zaangażował się w projektowanie osiedli socjalnych i domów dla najmniej zarabiających lub dla mieszkańców faweli i slumsów, projektował szkoły, parki i gmachy użyteczności publicznej. Poza budynkami tworzy też proste, tanie i przydatne przedmioty codziennego użytku. On i jego współpracownicy są przekonani, że architektura może zmniejszać nierówności społeczne i ekonomiczne, pod warunkiem jednak, że projektowanie dla biednych traktuje się tak samo jak dla majątnych klientów. W jednym z wywiadów w 2013 roku mówił: „postrzegamy budownictwo społeczne jako coś więcej niż problem humanitarny czy kwestię o wyższej randze moralnej. Takie budownictwo znacznie bardziej potrzebuje profesjonalnej jakości niż zawodowego miłosierdzia...”.

Tegoroczny Pritzker dla Araveny – praktyka i teoretyka od lat działającego na rzecz poprawy warunków życia w miastach – jest krokiem na drodze do zmiany wizerunku Nagrody Pitzkera. Świat po kryzysie ekonomicznym wywołanym spekulacjami na rynku nieruchomości nie może już udawać, że każdego stać na własne mieszkanie. W slumsach mieszka ponad półtora miliarda ludzi i liczba ta szybko rośnie, trzeba więc oczekiwać projektów innych niż szklane biurowce, luksusowe osiedla czy widowiskowe muzea. Nagroda dla Chilijczyka, który w maju br. na Biennale Architektury w Wenecji chce pokazać różne sposoby mierzenia się z wyz-

KULTURA

waniami XXI wieku, jest dobrym pomysłem na pobudzenie dyskusji na temat przyszłości architektury.

■ W 2016 roku film *Zjawa* Meksykanina Alejandro Gonzaleza Iñaritu został nagrodzony Oscarem za reżyserię. Jeszcze przed rozdaniem Oscarów Polskie Radio nadało 3 lutego, w Programie Drugim audycję poświęconą osobie reżysera. González Iñaritu, jako trzeci reżyser w historii, dostał drugiego z rzędu Oscara za reżyserię, rok wcześniej przyniósł mu go *Birdman*. Przekonujące zdjęcia do filmu *Zjawa* zapewniły statuetkę Emmanuelowi Lubezkiemu. To z kolei jego trzeci Oscar z rzędu, po filmach *Grawitacja* i *Birdman*. Oscara za najlepszego aktora dostał Leonardo di Caprio za rolę XIX-wiecznego myśliwego w filmie *Zjawa*.

Dział opracowała: *Danuta RYCERZ**

* Mgr Danuta Rycerz – tłumaczka prozy pisarzy latynoamerykańskich. Przez wiele lat w Ministerstwie Kultury i Sztuki w Warszawie zajmowała się, między innymi, promocją współpracy kulturalnej między Polską i krajami Ameryki Łacińskiej oraz Półwyspu Iberyjskiego. Od 1993 roku współpracuje z Centrum Studiów Latynoamerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego.